

טיפול קבוצתי באמנות כטיפול משלים לאנשים עם סכיזופרניה: ניסוי רב מוקדי אקראי מעשי

מאת: ענבל בר, בית הספר לטיפול באמצעות אמנויות, אוניברסיטת חיפה

מטרת המחקר הייתה להעריך את היעילות הקלינית של טיפול קבוצתי באמנות עבור אנשים עם סכיזופרניה ולבדוק האם חל שיפור כלשהו אצל אלו שהשתייכו לקבוצה שקיבלה טיפול פעיל.

במחקר השתתפו 417 אנשים בני 18 ומעלה, שאובחנו עם סכיזופרניה. הנבדקים גויסו למחקר דרך שירותי בריאות נפש בקהילה ושרותי רווחה בארבעה מרכזים באנגליה ואירלנד. הנבדקים במחקר חולקו באופן אקראי לשלוש קבוצות ניסוי: 140 השתתפו בקבוצת טיפול באמנות בנוסף לטיפול סטנדרטי, 140 השתתפו בקבוצת פעילות בנוסף לטיפול סטנדרטי, ו-137 השתתפו בקבוצה שקיבלה טיפול סטנדרטי בלבד. קבוצת הטיפול באמנות וקבוצת הפעילות חולקו לקבוצות של עד שמונה אנשים, אשר נפגשו פעם בשבוע במשך 12 חודשים למפגש שארך 90 דקות.

בטיפול באמנות התאפשרה לנבדקים גישה למגוון של חומרי אמנות ועודדו אותם להשתמש בהם כדי להביע את עצמם בצורה חופשית. לחברי קבוצת הפעילות הוצעו מגוון פעילויות שלא כללו שימוש בחומרי אמנות ויצירה כמו משחקי לוח, צפייה בסרט ודיון לאחר מכן, בילוי בבתי קפה וכדומה, ועודדו אותם לבחור במשותף את הפעילויות בהן הם ירצו לעסוק.

המדדים העיקריים היו תפקוד כולל ותסמינים של סכיזופרניה שהוערכו כעבור 24 חודשים. מדדים משניים היו תפקוד כולל ותסמינים של בריאות נפשית שנמדדו כעבור 12 חודשים על פי ההשתתפות והנוכחות בקבוצה, תפקוד חברתי, הקפדה על נטילת התרופות, שביעות רצון מהטיפול, הרגשה נפשית טובה, ואיכות חיים הקשורה לבריאות שהוערכה 12 חודשים ו-24 חודשים מזמן החלוקה האקראית לקבוצות. כל המדדים הוערכו באמצעות כלים מוכרים ומתוקפים.

על פי ניתוח תוצאות הניסוי, לא נמצאו הבדלים במדדים העיקריים בין שלושת קבוצות הנבדקים. גם במדדים המשניים לא נמצאו הבדלים בין הנבדקים בקבוצת הטיפול באמנות ובין הנבדקים שקיבלו רק טיפול סטנדרטי בבדיקה שנערכה כעבור 12 ו-24 חודשים. על פי תוצאות המחקר נראה כי הפנייתם של אנשים שאצלם אובחנה סכיזופרניה לטיפול קבוצתי באמנות, לא שיפרה את התפקוד הכולל שלהם, את בריאותם הנפשית או דברים שקשורים לבריאותם.

תוצאות אלה סותרות את הקווים המנחים לטיפול בבריטניה כיום, הממליצים למטפלים להפנות את כל האנשים המאובחנים עם סכיזופרניה לטיפול באמנות. מחברי המחקר מציינים כי לא ניתן לשלול כי טיפול קבוצתי באמנות מועיל לאנשים עם סכיזופרניה שלהם מוטיבציה להשתמש בטיפול הזה, אולם תוצאות המחקר הזה מראות כי טיפול קבוצתי באמנות אינו משפר את מצבם של החולים כשמדובר ברוב האנשים עם הפרעה זו.

ענבל בר, דוא"ל: baris@012.net.il